

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ І ПРАВА
ПОЛТАВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ

Затверджую
Голова приймальної комісії
О.М. Козаченко
31 березня 2017 р.

Історія України
програма з конкурсного предмету
для вступних іспитів на основі базової загальної середньої освіти

Укладач:
Викладач коледжу
Стаценко Д.В.

Схвалено та рекомендовано
до затвердження Приймальною
комісією КУЕП ПДАА
31 березня 2017 року.

6 клас (Інтегрований курс)

Основні стоянки та пам'ятки первісних людей на території України.
Трипільська культура. Господарство, побут і духовне життя носіїв трипільської культури.
Залізний вік на території сучасної України. Кіммерійсько-скіфський світ у взаєминах з цивілізаціями Передньої Азії.
Історичні джерела про скіфів. Геродот про скіфський похід Дарія I.
Велика грецька колонізація. Заснування античних грецьких поселень на території України. Взаємини греків і місцевого населення.
Суспільне, господарське життя та побут в античних полісах на території України.
Історичні джерела про суспільне та господарське життя і духовний світ давніх слов'ян.

7 клас

Історія України в Середні віки. Періодизація. Джерела з історії України.

ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Розселення слов'янських племен на території України.

Господарство східних слов'ян. Суспільний устрій. Вірування. Сусіди східних слов'ян.

Утворення Русі-України. Київські князі: Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав.

Князь Святослав та його походи.

КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА (РУСЬ-УКРАЇНА) наприкінці X – у першій половині XI ст.

Внутрішня і зовнішня політика Володимира Великого. Запровадження християнства.

Київська держава (Русь-Україна) Ярослава Мудрого. «Руська правда». Міжнародні зв'язки.

Суспільний устрій. Влада князя. Повсякденне життя. Господарство. Міста. Ремесла. Торгівля.

Християнська релігія і церква в житті давньоруського (давньоукраїнського) суспільства / Уявна подорож Києвом часів Ярослава Мудрого.

Архітектура та монументальний живопис. Писемність та освіта. Українська мова.

КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА (РУСЬ-УКРАЇНА) у другій половині XI – першій половині XIII ст.

Правління Ярославичів. Половці. Любецький з'їзд князів.

Правління Володимира Мономаха та його сина Мстислава Великого.

Роздробленість Київської держави. Київське, Переяславське та Чернігівське князівства в середині XII – першій половині XIII ст. Політичне і соціально-економічне життя.

Галицьке і Волинське князівства в другій половині XII ст. Ярослав Осмомисл.

Культура Русі-України в другій половині XI – першій половині XIII ст.

«Повчання дітям» Володимира Мономаха – кодекс настанов князівської родини» / «Слово о полку Ігоревім» як історичне джерело».

ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА

Утворення Галицько-Волинського князівства. Роман Мстиславович. Боротьба за владу. Данило Романович.

Походи монголів на Русь. Встановлення панування Золотої Орди на українських землях.

Внутрішня політика.

Зовнішня політика Данила Романовича. Коронація / Данило Романович - будівничий Галицько-Волинської держави.

Культура Галицько-Волинської держави у другій половині XI – XIII ст.

Галицько-Волинська держава за наступників Данила Романовича.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (друга половина XIV – XV ст.)

Статус українських земель у складі Великого князівства Литовського та інших держав. Кревська унія 1385 р. і українські землі. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств.

Держава Феодоро в Криму. Утворення Кримського ханства. Герей. Суспільний устрій та культура ханства.

Суспільне і церковне життя. Сільське господарство. Ремесла і торгівля. Міста, магдебурзьке право.

Культура та освіта. Юрій Дрогобич.

Етнічний склад населення України. Повсякденне життя.

Історія рідного краю.

8 клас

Середньовічна спадщина України. Основні події і постаті.

Ранній новий час. Особливості ранньомодерної доби в історії України.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ в XVI ст.

Політичне становище українські землі у першій половині XVI ст.

Соціальній структура суспільства. (магнати, шляхта, духовенство, містяни, селяни). Василь-Костянтин Острозький.

Економічне життя села і міста: фільварки, цехи. Торгівля. Сільське та міське самоврядування.
Люблінська унія 1569 р. та її вплив на українські землі.
Українське козацтво. Перші Січі. Дмитро Вишневецький. Запорозька Січ – козацька республіка.
Реєстрове козацтво. Становлення козацького стану. Козацькі війни кінця XVI ст.
Повсякденне життя представників основних верст суспільства.
Церковне життя. Особливості реформаційних та контрреформаційних рухів в Україні. Православні братства.
Культурно-освітнє життя. Острозька академія, братські школи, єзуїтські колегії.
Пересопницьке Євангеліє. Книговидання. Іван Федоров.
Містобудування, архітектура, образотворче мистецтво.
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVI – у першій половині XVII ст.
Церковні собори в Бересті 1596 р. Розкол православної церкви. Утворення Греко-католицької церкви.
Кримське ханство. Внутрішня і зовнішня політика.
Походи козаків першої чверті XVII ст.
Петро Конашевич-Сагайдачний. Похід на Москву 1618 р.
Військо Запорозьке і Хотинська війна.
Військове мистецтво, традиції та побут українського козацтва.
Боротьба за відновлення православної ієрархії. Реформи митрополита Петра Могили.
Козацько-селянські повстання 20-30-х рр. XVII ст. «Ординація Війська Запорозького».
Кієво-Могилянський колегіум. Полемічна література. Архітектура. Образотворче мистецтво.
НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ середини XVII ст.
Передумови, причини, початок Національно-визвольної війни. Події 1648-1649 рр. Зборівський договір.
Українська козацька держава – Війська Запорозького. Адміністративно-територіальний устрій. Соціально-економічне життя. Зовнішня політика.
Богдан Хмельницький як політик і людина
Події 1650–1651 рр. Білоцерківський договір. Битва під Батогом. Молдавські походи.
Облога Жванця. Кам'янецька угода.
Українсько-московський договір 1654 р. Воєнно-політичні події 1654–1655 рр. Віленське перемир'я.
Українсько-шведсько-трансильванський союз.
Історія рідного краю.
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ 50-х років XVII – НА ПОЧАТКУ XVIII ст.
Іван Виговський. Гадяцька угода. Україно-московська війна. Конотопська битва. Початок Руїни.
Юрій Хмельницький. Розкол Гетьманської держави. Павло Тетеря та Іван Брюховецький. Андрусівське перемир'я.
Петро Дорошенко. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини. Дем'ян Многогрішний. Іван Самойлович. Чигиринські походи. Бахчисарайський мир. «Вічний мир».
Припинення існування Правобережної Гетьманщини. Правобережне козацтво в останній чверті XVII ст.
Заселення і розвиток Слобідської України. Слобідські козацькі полки. Запорозьке козацтво. Іван Сірко.
«Руїна»: причини і наслідки.
Івана Мазепи. Внутрішня і зовнішня політика. Семен Палій. Північна війна і Україна.
Пилип Орлик і його Конституція. Ліквідація козацтва на Правобережній Україні.
Церковне життя. Освіта. Архітектура. Образотворче мистецтво.
Історія рідного краю.
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ у 20–90-х рр. XVIII ст.
Іван Скоропадський, Павло Полуботок. Перша Малоросійська колегія. Данило Апостол. «Правління гетьманського уряду».
Кирило Розумовський. Ліквідація гетьманства і козацького устрою в Україні. Друга Малоросійська колегія.
Запровадження кріпацтва.
Нова (Підпільненська) Січ. Петро Калнишевський. Ліквідація Запорозької Січі.
Російсько-турецькі війни XVIII ст. і Україна. Ліквідація Кримського ханства. Колонізація Півдня України.
Правобережна Україна. Гайдамаки. Коліївщина. Буковина, Східна Галичина, Закарпаття. Рух опришків.
Поділи Речі Посполитої. Зміни становища Правобережної України у складі Російської імперії.
Західноукраїнські землі у складі володінь австрійських Габсбургів. Реформи Марії-Терезії та Йосипа II.
Освіта і наука. Кієво-Могилянська академія. Григорій Сковорода.
Архітектура. Образотворче мистецтво. Музики.
Козацькі літописи XVII – XVIII ст. як історичні джерела.
Історія рідного краю.

9 клас

Ознайомлення учнів із завданнями і структурою курсу. Розподіл території України між двома імперіями на Східну (Російську) і Західну (Австрійську). Україна в умовах загальноєвропейської кризи аграрно-ремісницької цивілізації. Утвердження індустріального суспільства. Українське національне відродження.

ФОРМУВАННЯ МОДЕРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ. ТЕОРІЯ ТА СУСПІЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX ст.

Від етносу до нації; від Малоросії та Галицької Русі до України. «Українське питання» — проблема панівних націй. «Український проект».

Чим поняття «українська нація» відрізняється від понять «українська народність» або «український етнос». Які характеристики їх визначають. Староукраїнство і українство Нового часу. Історична пам'ять — найсуттєвіший чинник формування національної свідомості.

Значення фольклору та етнографії в дослідженні національних ознак українців. Пошук науково-історичних підвалин української окремішності. Початок академічного (наукового) етапу українського визвольного руху. Російська панславістська, польська федеративна і українська слов'янофільська теорії.

Шляхи мобілізації української нації в умовах модернізаційних трансформацій суспільства. Ідея соборності українських земель. Релігійно-конфесійні проблеми в національному питанні.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ НАПРИКІНЦІ XVIII — У ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ XIX ст.

Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне становище українського населення. Проникнення буржуазних рис повсякденного життя у побут мешканців міста і села. Життя великих міст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище українського населення. Зміни у побуті, стилі та традиціях життя міста і села.

Вплив міжнародних відносин на розвиток українських земель в першій третині XIX ст. Україна в Російсько-турецькій війні 1806—1812 рр. та Російсько-французькій війні 1812 р. Азовське козацьке військо.

Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі України. «Історія русів». Українська автономістська ідея. Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині.

Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні. Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священників. «Руська трійця».

Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830—1831 рр. і Україна.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ НАРОДУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Сільське господарство.

Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Одеса. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.

Повсякденне життя. Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи. Форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців.

Селянські виступи під проводом У.Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті.

Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров. Риси ментальнісних установок, що відрізняли українців від сусідніх національних спільнот: поляків і росіян.

Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848—1849 рр. в Австрійській імперії. Зв'язки діячів українського руху Наддніпрянщини з лідерами чеського і південнослов'янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов'янському з'їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту.

КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПРИКІНЦІ XVIII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені.

Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є.Гребінка.

Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю.

Традиційно-побутова культура у селі та місті. Релігійне життя. Доля української жінки.

МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СЕРЕДИНІ — У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа 1861 р. у Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Капіталізація. Ринкові відносини.

Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Родини Яхненків і Смиренків.

Реформи адміністративно - політичного управління 60—70-х років XIX ст. у підросійській Україні. Зміни у соціальній структурі суспільства. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Початок трудової еміграції.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ. УКРАЇНОФІЛЬСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЦЬКИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ЕТАПИ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

Зіткнення російської, польської, німецької і австрійської національних ідей на українських землях. Українське питання, його головні засади і принципи. Україна в геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини. Хлопомани і народовці.

Москвофільство і малоросійство.

Подвійна лояльність української еліти.

Український соціалізм. М. Драгоманов.

Націонал-демократична течія — галицькі народовці і київські старогромадівці. Ідея територіалізму — патріотизму землі та концепт «українська політична нація». Національний соціал-демократизм. Участь представників різних етносів в українському визвольному русі.

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Початок громадського руху наприкінці 50-х — у 60-х роках XIX ст. Київська та інші громади. Журнал «Основа». В. Антонович. Валуєвський циркуляр.

Основні течії суспільно-політичного руху в 50—60-х роках XIX ст. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863—1864 рр. і Україна.

Відродження громадського руху в 70—90-х роках. Громадський рух. «Південно-Західний відділ Російського географічного товариства». «Київський телеграф». Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях.

Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х—90-ті роки XIX ст. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті.

Радикальний рух у Галичині. «Новоєрівська» політика народовців. О. Барвінський та О. Кониський. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.

Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).

КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет.

Наука. Наукові товариства. М. Грушевський.

Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї. Українські підприємці-благодійники. Родини Терещенків та Харитоненків.

Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя.

НАШ КРАЙ НАПРИКІНЦІ XVIII — у XIX ст.

Особливості модернізації регіону і краю в другій половині XVIII — поч. XX ст. Вплив адміністративно-територіальних реформ 60—70-х років XIX ст. на систему управління краю. Етнічний і соціальний склад мешканців. Міграція.

Господарське життя.

Духовне життя: вірування, звичаї, традиції, побут. Вплив визвольного руху на свідомість місцевого населення. Особливості розвитку культури. Повсякденне життя різних верств місцевого населення.

Література

1. Бойко О. Д. Історія України [Текст] : навч. посіб. для студ. вузів / О. Д. Бойко. — 3-є вид., допов. — К. : Академвидав, 2010. — 688 с. — (Альма-матер).
2. Воронянський О. В. Історія України [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Олександр Володимирович Воронянський. — Х. : ФО-П Стеценко І.І., 2010. — 544 с. — (Шанс: Школярам, абітурієнтам, студентам).
3. Король В. Ю. Історія України [Текст] : Навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. / В. Ю. Король. — 2-е вид., доп. — К. : Академія, 2008. — 496 с. — (Серія "Альма-матер"). — Бібліогр.: с.494-495.
4. Остафійчук В. Ф. Історія України. Сучасне бачення [Текст] : навч. посіб. / В. Ф. Остафійчук. — 4-е вид., випр. — К. : "Знання-Прес", 2008. — 424 с.
5. Світлична В. В. Історія України [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Валентина Василівна Світлична. — 4-е вид. — К. : Каравела, 2008. — 400 с.

